

Batalla de la Memòria. Llegir per recordar

Un projecte de foment de la lectura organitzat pel Consorci Memorial dels Espais de la Batalla de l'Ebre (COMEBE) i Direcció General de Creació, Acció Territorial i Biblioteques del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya a les biblioteques públiques de les Terres de l'Ebre

Presentació

Batalla de la memòria. Llegir per recordar és un nou projecte cultural de foment de la lectura centrat en la recuperació de la memòria històrica. Neix de la col·laboració entre el Consorci Memorial dels Espais de la Batalla de l'Ebre (COMEBE) i la Direcció General de Creació, Acció Territorial i Biblioteques del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Aquesta iniciativa té com a eix la literatura, entesa com a eina per conèixer el passat, difondre la història recent i fomentar la cultura de la pau i els valors democràtics. La Batalla de l'Ebre, per la seva importància històrica i l'impacte devastador que va tenir a les Terres de l'Ebre, és la protagonista del projecte. També es posarà el focus en la Guerra Civil Espanyola en general o altres conflictes i temàtiques sobre Memòria Històrica.

El programa *Batalla de la memòria: llegir per recordar* es durà a terme a les biblioteques públiques de les Terres de l'Ebre i s'articularà mitjançant diferents accions i formats. L'edició d'enguany preveu la programació de 10 clubs virtuals de lectura i 4 tallers, que tindran lloc entre els mesos de maig i novembre de 2021 a través de la plataforma Telfy, una experiència pionera a les biblioteques públiques de les Terres de l'Ebre. El Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya facilita l'ús d'aquesta plataforma per dur a terme els clubs de lectura virtuals

Aquest projecte cultural es complementarà també en següents edicions i en funció del context sanitari amb d'altres iniciatives com exposicions temporals i aparadors temàtics a les biblioteques, sessions de contacontes i visites als espais històrics de la Batalla de l'Ebre gestionats pel COMEBE.

Obres escollides

Nos robaron la juventud: memoria viva de la quinta del biberón / Ens van robar la joventut: memòria viva de la lleva del biberó (2020) del periodista **Víctor Amela** Editorial Plaza Janés / Rosa dels Vents. Es tracta d'un seguit d'entrevistes a diferents membres de la "Lleva del biberó" que Amela ha publicat durant anys a la popular secció "La Contra" de *La Vanguardia*.

Periodista, escriptor i habitual en els mitjans de comunicació. És reconegut per les seves entrevistes i per ser un cocreador de la secció *La contra* de *La Vanguardia*. Va estudiar dret i periodisme a diferents universitats de Barcelona. El 1984 finalitzà la carrera de periodisme i entrà a treballar a *La Vanguardia*, on va passar per diverses seccions fins a acabar a la de televisió fent de crític. Avui dia, és col·laborador al programa *Aruseros* de La Sexta i a *El món a Rac1* de RAC1. De les seves publicacions destaquen *Paraules d'amor* (2011) guanyadora del premi La Llança de Sant Jordi d'Òmnium Cultural el mateix any i *La filla del capità groc* (2016), Premi Ramon Llull de novel·la. <http://victoramela.com/>

Clubs de lectura

Dates: 31/05 al 17/06

Biblioteca de Roquetes Mercè Lleixà.

Inscripcions: <http://tfy.to/bibliotecaroquetes>

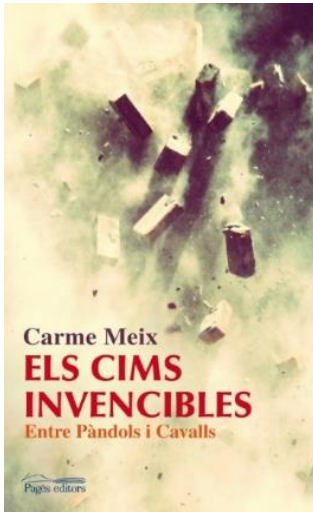
Dates: 01/06 al 18/06

Biblioteca Trinitari Fabregat d'Alcanar.

Inscripcions: <http://tfy.to/bibliotecaalcanar>

Conductor: **Roc Salvadó**

*La dinàmica del club de lectura consistirà en dues trobades virtuals i acompanyament al xat la resta dels dies on podrà haver interacció entre els membres del club i el conductor. La primera trobada es farà el dia que s'inicia i hi seran presents la directora de la biblioteca, el conductor i la gent participant al club. La segona trobada es farà l'últim dia amb **Víctor Amela**, la directora de la biblioteca, el conductor i la gent participant al club.*

Els cims invencibles. Entre Pàndols i Cavalls (2013), de **Carme Meix Fuster** publicat per Pagès Editors (2012). Aquesta novel·la relata els fets i conseqüències de la Guerra Civil Espanyola a través de diferents personatges alguns nascuts a Gandesa, altres a l'altra banda de l'oceà o arreu de la península, que, d'una manera o altra, acaben creuant el seu destí en un moment històric molt concret: la Batalla de l'Ebre.

El lector se situa àvidament de ple en el bell mig de les serralades de Pàndols i Cavalls, amb la tragèdia col·lectiva consegüent que s'hi vivia, a través d'un escrit inoblidable que ens permet reviure l'episodi més sagnant de la més sagnant de les guerres. Aquesta novel·la li permet fer un pas envers un veritable indret d'honor de les lletres catalanes, la lectura de la qual gosaria recomanar a tots aquells que s'emocionen amb els entramats històrics i senten gran plaer en reviure històries amb un gran contingut humanista. Emigdi Subirats, [Carme Meix i la Paraula Invencible](#) (Vilaweb)

Carme Meix Fuster (Gandesa, 1937). Nascuda durant la guerra, la seva infantesa va estar marcada per la penúria de la postguerra. Des de ben petita ja li agradava escriure petits relats però la contradicció del vocabulari castellà que aprenia a l'escola franquista i el seu món viscut en català la van fer desistir. Als 13 anys, tot i les seves qualitats, hagué de deixar els estudis. En casar-se l'any 1964 es traslladà a viure a Barcelona. Estudià català en una escola d'adults i cursà Filologia Catalana a la universitat. El retrobament amb la seva llengua la va fer tornar a escriure, aquesta vegada poesia i en català.

En finalitzar la carrera es va presentar a les oposicions de professora i treballà en diversos instituts de secundària del Barcelonès fins a la jubilació, combinant la docència amb l'escriptura. Meix ha escrit poesia, novel·la i novel·la històrica. Entre les seves obres narratives destaquen *Paisatge amb boira* (1997), *Cercles* (2003), *Collita de foc* (2006) i

Els cims invencibles. Entre Pàndols i Cavalls (2013). L'única poesia publicada ha estat *Palau d'absències* (1997), premi Caterina Albert i paradís.

<http://lacarmeta.blogspot.com/>

Clubs de lectura

Dates: 1/10 al 27/10

Biblioteca Municipal Sebastià Juan Arbó de Sant Carles de la Ràpita.

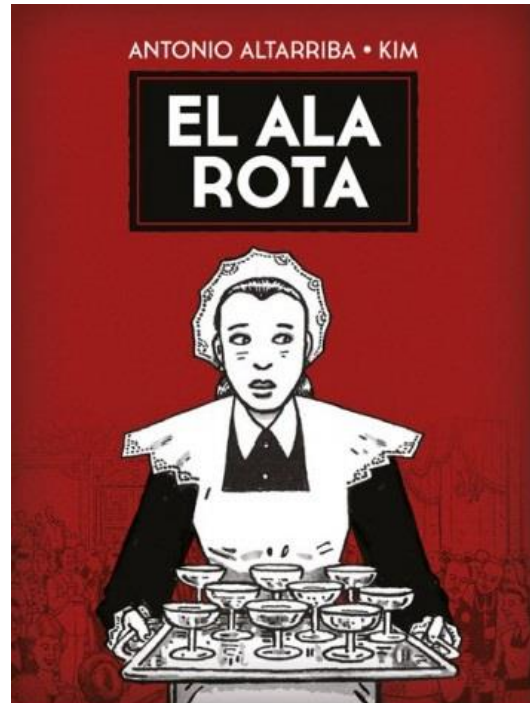
Dates: 4/10 al 28/10

Biblioteca Pública Delta de l'Ebre de Deltebre.

Conductor: **Marc Jornet**

*La dinàmica del club de lectura consistirà en dues trobades virtuals i acompanyament al xat la resta dels dies on podrà haver interacció entre els membres del club i el conductor. La primera trobada es farà el dia que s'inicia i hi seran presents la directora de la biblioteca, el conductor i la gent participant al club. La segona trobada es farà l'últim dia amb **Carme Meix**, la directora de la biblioteca, el conductor i la gent participant al club.*

El ala rota (2016) d'Antonio Altarriba i il·lustracions de *Kim* té com a protagonista la mare de l'autor, una dona anònima a través de la qual el còmic narra la història política espanyola del segle XX. Aquesta obra neix després de l'èxit de *El arte de volar* (2009) dedicada al seu pare. El díptic, publicat per Norma Editorial, conforma una de les obres més celebrades per crítica i públic dels darrers anys, s'ha traduït a diversos idiomes com el francès, l'alemany, el portuguès i el turc, i ha estat guardonada amb diversos premis. Aquest club està dirigit a públic juvenil i es complementa amb un taller de còmic conduït per David F. Arriba.

“Cuido el estilo de mis guiones y procuro presentar cada viñeta siguiendo una estrategia de suspense. Tengo un único lector, pero no me puedo permitir el lujo de aburrirle. Y, además, entro en indicaciones técnicas referidas a ubicaciones de personajes, encuadres, planos, iluminación... Son resortes básicos de cualquier relato en imágenes, en algunos casos afectan al corazón mismo de la narración y un guionista no puede ignorarlos.” Antonio Altarriba

Antonio Altarriba Novel·lista, assagista i, sobretot, guionista reputat, aquest catedràtic de literatura francesa de la Universitat del País Basc és un dels autors més reconeguts del còmic espanyol dels darrers trenta anys. La seva obra s'ha publicat a nivell internacional i ha estat reconeguda amb algunes de les màximes distincions com el Gran Premi de la Crítica Francesa per *Yo, asesino*, primera entrega d'una trilogia. Guanyador del Gran Premi de la 37 edició de Còmic Barcelona, recentment ha creat la fundació *El Arte de Volar* per donar suport a dibuixants joves.

<http://www.antonioaltarriba.com/>

Guió de *El ala rota*: <http://www.antonioaltarriba.com/quion-el-ala-rotal>

Joaquim Aubert Puigarnau (*Kim*), estudià Belles Arts i s'interessà per la pintura. Aviat però es decantà pel còmic, publicant a revistes com *Por Favor*, *El Víbora* o *Makoki*, entre altres. És membre fundador del setmanari *El Jueves*, on començà a col·laborar des del 1977 publicant la sèrie *Martínez el Facha*, la més popular de la seva obra. La seva llarga trajectòria li ha valgut premis com el Gran Premi del Saló del Còmic de Barcelona (1995), el Premi Internacional d'Humor Gat Perich (2007), o el Premi Nacional de Còmic (2010) per *El arte de volar*, primera part del díptic amb Antonio Altarriba.

Clubs de lectura

Conductor: **Freddy Gonçalves**

Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa. Dates: 1/10 al 27/10 a les 18.00 h.

Biblioteca Comarcal Sebastià Juan Arbó d' d'Amposta. Dates: 1/10 al 27/10 a les 19.30 h.

Biblioteca Comarcal de Móra d'Ebre. Dates: 4/10 al 28/10 a les 18.00 h.

Biblioteca M. J. Baptista Manyà de Gandesa. Dates: 4/10 al 28/10 a les 19.30 h.

La dinàmica del club de lectura consistirà en dos trobades virtuals i acompanyament al xat la resta dels dies, on podrà haver interacció entre els membres del club i el conductor. La primera trobada es farà el dia que s'inicia i la segona, el dia que finalitza. Estaran la directora de la biblioteca, el conductor i la gent participant al club.

Taller de còmic

Conductor del taller: **David F. Arriba**

Biblioteca Comarcal de Móra d'Ebre. Data: 14/10 a les 16.30 h.

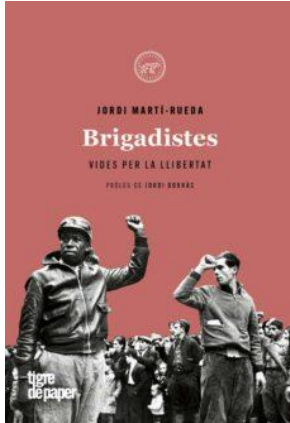
Biblioteca M. J. Baptista Manyà de Gandesa. Data: 21/10 a les 18.00 h.

Biblioteca Comarcal Sebastià Juan Arbó d'Amposta. Data: 5/11 a les 17.00 h.

Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa. Data: 11/11 a les 18.00 h.

La dinàmica del taller consistirà en una trobada semi-presencial presentada per la directora de la biblioteca i on el conductor del taller interactuarà amb els/les participants.

Brigadistes: vides per la llibertat (2020), de l'historiador Jordi Martí Rueda publicat per l'editorial Tigre de Paper reuneix els retrats biogràfics de 60 homes i dones que van formar part de les Brigades Internacionals tot explicant la seva experiència i història de vida.

Els textos, escrits amb una traça impecable, són històries reals, colpidores, tan increïblement potents com ho era la convicció que els va dur a empunyar fusells a les trinxeres pedregoses o a conduir ambulàncies esquivant obusos per un país que no era el seu. La brevetat de les històries ens convida a imaginar a bastament. A deturar-nos entre pàgina i pàgina per agafar aire i pair uns relats increïbles. (Jordi Borràs – pròleg de l'obra)

Jordi Martí Rueda Escriptor i historiador especialitzat en la Guerra Civil Espanyola i les Brigades Internacionals. Va ser guardonat amb el premi Liberisliber de no-ficció 2015 per l'obra *Tocats pel vent. Cinc històries humanes de les Brigades Internacionals i la Guerra Civil*. Ha treballat en el sector editorial i en diversos projectes de memòria. Actualment treballa a la Direcció General de Memòria Democràtica. Les seves obres més recents són *Brigadistes. Vides per la llibertat* (2020) i *Swing, swing, swing. Vides de jazz, rebel·lia i ball* (2021).

Clubs de lectura

Conductora: **Mariola Nos**

Biblioteca Popular d'Uldecona. Dates: 8/11 al 25/11

Biblioteca Pere de Moncada de La Sénia. Dates: 9/11 al 26/11

*La dinàmica del club de lectura consistirà en dos trobades virtuals i acompanyament al xat la resta dels dies, on podrà haver interacció entre els membres del club i el conductor. La primera trobada es farà el dia que s'inicia i estarà la directora de la biblioteca, la conductora i la gent participant al club. La segona trobada es farà l'últim dia i estarà la directora de la biblioteca, la conductora, l'autor, **Jordi Martí-Rueda** i la gent participant al club.*

Calendari de maig a novembre de 2021

Club 1 *Nos robaron la juventud: memoria viva de la quinta del biberón / Ens van robar la joventut: memòria viva de la lleva del biberó*

Autor: **Víctor Amela** Conductor: **Roc Salvadó**

Biblioteca de Roquetes Mercè Lleixà. **Dates: 31/05 al 17/06**

Inscripcions: <http://tfy.to/bibliotecaroquetes>

Biblioteca Trinitari Fabregat d'Alcanar. **Dates: 01/06 al 18/06**

Inscripcions: <http://tfy.to/bibliotecaalcanar>

Club 2 *Els cims invencibles. Entre Pàndols i Cavalls*

Autora: **Carme Meix Fuster** Conductor: **Marc Jornet**

Biblioteca Municipal Sebastià Juan Arbó de Sant Carles de la Ràpita.

Dates: 1/10 al 27/10

Biblioteca Pública Delta de l'Ebre de Deltebre.

Dates: 4/10 al 28/10

Club de lectura i taller (adreçat especialment a joves de darrers cursos d'ESO i batxillerat)

Club 3 *El ala rota* Autor: **Antonio Altarriba** (text), **Kim** (il·lustrador)

Conductor: **Freddy Gonçalves**

Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa.

Dates: 1/10 al 27/10 a les 18.00 h

Biblioteca Comarcal Sebastià Juan Arbó d' d'Amposta.

Dates: 1/10 al 27/10 a les 19.30 h

Biblioteca Comarcal de Móra d'Ebre.

Dates: 4/10 al 28/10 a les 18.00 h

Biblioteca M. J. Baptista Manyà de Gandesa.

Dates: 4/10 al 28/10 a les 19.30 h

Taller de còmic

Conductor del taller: **David F. Arriba**

Biblioteca Comarcal de Móra d'Ebre.

Data: 14/10 a les 16.30 h

Biblioteca M. J. Baptista Manyà de Gandesa.

Data: 21/10 a les 18.00 h

Biblioteca Comarcal Sebastià Juan Arbó d'Amposta.

Data: 5/11 a les 17.00 h

Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa.

Data: 11/11 a les 18.00 h

Club 4 Brigadistes: vides per la llibertat

Autor: **Jordi Martí Rueda** Conductora: **Mariola Nos**

Biblioteca Popular d'Uldecona.

Dates: 8/11 al 25/11

Biblioteca Pere de Moncada de La Sénia.

Dates: 9/11 al 26/11

Els conductors dels clubs

Roc Salvadó

Professor d'història i historiador especialista en el segle XIX a les Terres de l'Ebre, en concret al període de la Guerra del Francès i les guerres carlistes. Més recentment ha participat en la sèrie de televisió *Tremolors: històries de la Batalla de l'Ebre* realitzada per TAC12 TV i Canal Terres de l'Ebre. Les seves obres publicades són d'aquesta temàtica, de les quals trobem: *L'Ocupació francesa de Tortosa: 1811-1814: Deltebre I: naufragi a la mar de l'Ebre* (2017), *Les Terres ferides: recursos pedagògics* (2010) i/o *Les Terres ferides: espais i història de la Batalla de l'Ebre: treball de recerca* (2008).

Marc Jornet Niella

Llicenciat en Història per la Universitat de Barcelona, especialitat d'Arqueologia. Ha treballat en excavacions arqueològiques a les Terres de l'Ebre, Mallorca i França, a més de publicar articles especialitzats sobre arqueologia i participar en congressos. És membre de diferents entitats de recuperació de patrimoni, culturals, teatrals, educatives i musicals a Gandesa i a Tortosa. També ha treballat com a guia turístic en rutes urbanes i arqueològiques a Gandesa.

Ha estat responsable de la biblioteca de Gandesa i actualment és tècnic auxiliar a la Biblioteca de Roquetes Mercè Lleixà. Ha participat com a narrador oral en activitats escolars i bibliotecàries i fa d'actor del Grup de Teatre La Farsa de Gandesa i de cantant i director artístic dels espectacles del Cor Flumine. Com a escriptor ha produït nou llibres infantils i cinc dramaturgies de temàtica històrica.

<https://caxanc.wordpress.com/>

Freddy Gonçalves

Promotor de lectura, llibrer, escriptor i especialista en literatura infantil i juvenil. Ha treballat com a Coordinador del comitè d'avaluació del llibre al Banco del Libro i fou creador del jurat de joves Librogénitos. Durant onze anys fou escriptor per a diverses cadenes de televisió i també de la webserie El Coste. Ha treballat en diverses editorials i en la creació de fires com la Feria Internacional del Libro de Bogotá.

En els darrers anys ha participat en l'organització de diferents clubs de lectura, tallers amb joves i ha fet de formador a mediadors, professors i bibliotecaris. Actualment forma part del professorat de la VI edició del màster propi Lectura, Libros y lectores infantiles y juveniles de la Universitat de Saragossa.

<https://www.pezlinterna.com/freddygoncalves>

David F. Arriba

Professor de Ciències Socials a secundària i amant dels còmics, dedica el seu temps a la recerca i la divulgació sobre la novel·la gràfica de gènere històric i autobiogràfic. Considera ideal la incorporació del còmic com a element didàctic i, per això, proposa la seva lectura i activitats per a aprendre i ensenyar història. És l'autor i el coordinador de *Memòria i vinyetes. La memòria històrica a l'aula a través del còmic*, publicació del Memorial Democràtic de Catalunya. Actualment forma part de l'organització del club de lectura "Vinyetes Migrants", una iniciativa del Museu d'Història de la Migració de Catalunya (MHIC)

Tw: @historiaycomic

Mariola Nos

Llicenciada en Filosofia i Ciències de l'Educació. Els seus primers treballs són com a docent per a la Generalitat Valenciana. Torna a la seua ciutat natal i s'apropa a una altra faceta laboral, el periodisme. A Ser Maestrat, Localia, La Bona Ràdio i Crònica de Vinaròs dirigirà i presentarà diversos programes. El 2014 publica el poemari, *Em remou la sinceritat*. El mateix any obre les portes de la llibreria Espai Mariola Nos i de la revista digital cultural del mateix nom. Conjuga així la faceta periodística amb la passió per la cultura en general i la lectura en particular. És membre de l'AELC i el 2016 ha format part del jurat dels Premis de la Crítica dels Escriptors Valencians. El 2019 tanca l'espai Mariola Nos i emprèn de nou els estudis. Actualment treballa a la Biblioteca Trinitari Fabregat d'Alcanar.

Batalla de la Memòria. Llegir per recordar

Organització:

Consorci Memorial dels Espais de la Batalla de l'Ebre (COMEBE)

www.batallaebre.org

tw: @BATALLAEBRE

Direcció General de Creació, Acció Territorial i Biblioteques del Departament de Cultura
de la Generalitat de Catalunya

<https://biblioteques.gencat.cat/>

biblioteques@gencat.cat

@bibliotequescat

Imatge gràfica:

Grup ABS

Agraïments:

Emigdi Subirats